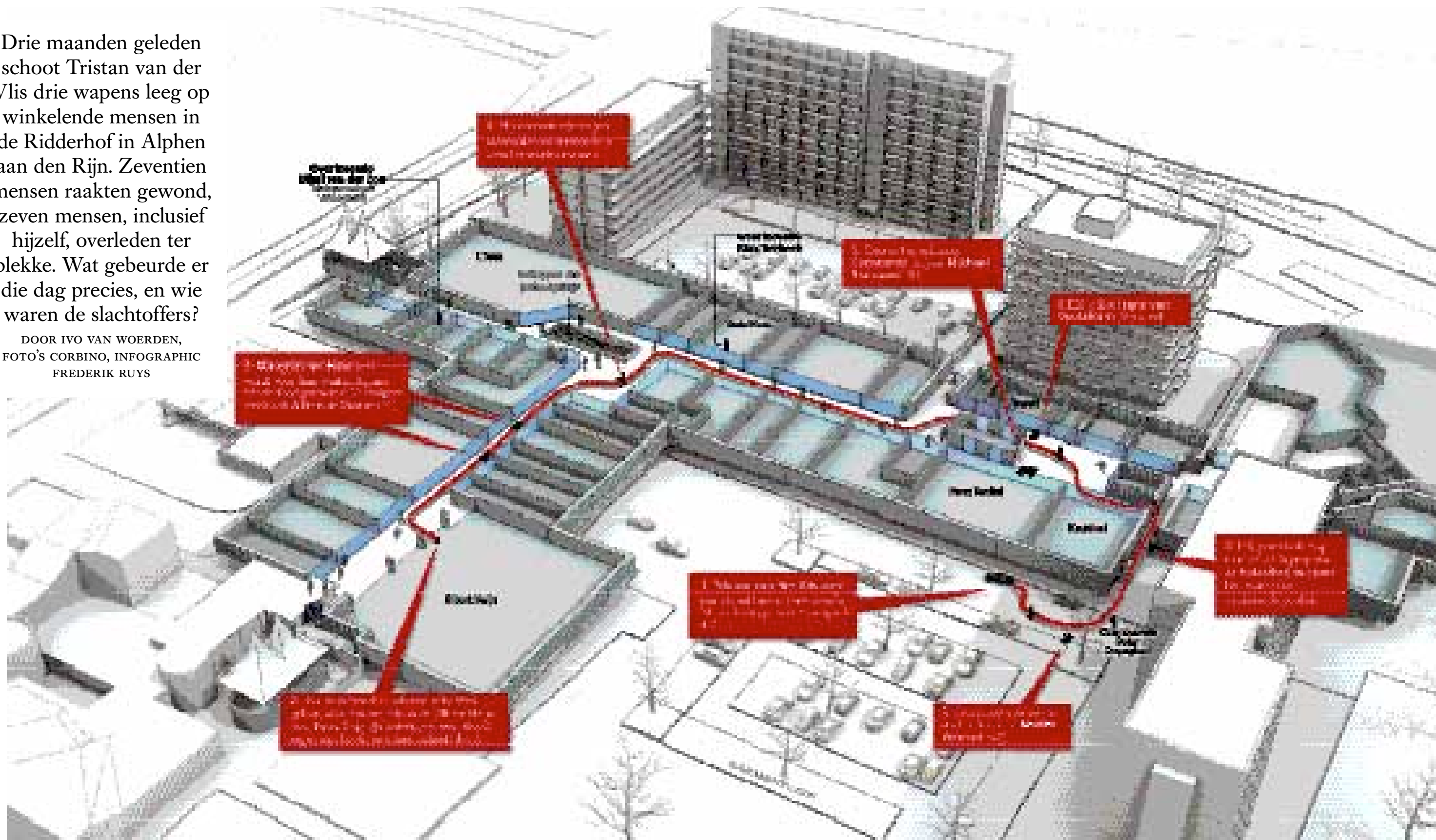

Drie maanden geleden schoot Tristan van der Vlis drie wapens leeg op winkelende mensen in de Ridderhof in Alphen aan den Rijn. Zeventien mensen raakten gewond, zeven mensen, inclusief hijzelf, overleden ter plekke. Wat gebeurde er die dag precies, en wie waren de slachtoffers?

DOOR IVO VAN WOERDEN,
FOTO'S CORBINO, INFOGRAPHIC
FREDERIK RUIJS

De dag dat Alph en rood kleurde

De trap waar Tristan van der Vlis en Peter Onyegbari elkaar in de ogen keken

Peter Onyegbari kijkt Tristan van der Vlis recht in de ogen en ziet totale rust. Koelte. Tristan, een jongen van 24, draagt camouflagekleding en een dikke zwarte jas. Hij heeft een geweer vast dat hij omhoog houdt tegen zijn borst. De loop wijst naar de helderblauwe lentelucht.

Het is zaterdag 9 april, iets voor twaalf uur 's middags, en de 45-jarige Peter, van oorsprong een Nigeriaan, is net winkelcentrum de Ridderhof in Alphen aan den Rijn uit gelopen, via de uitgang naar het Carmenplein. Vlak achter hem loopt een Syrische man, Nadim Youssef. Onder aan de trap komt Peter een oude bekende uit Leiden tegen. Hij blijft staan en draait zich

om naar zijn vriend. Nadim loopt door naar zijn auto, die vlak voor hen aan de stoep is geparkeerd, en steekt zijn autosleutel in het slot.

Net als Peter met zijn kennis wil gaan praten, hoort hij *ratatatata*. Hij draait zich om en hoort glasgerinkel. De autoruiten sneuvelen rond Nadim, die nog steeds voorovergebogen staat en zijn sleutel probeert om te draaien. Dan slaakt Nadim een kreet en grijpt naar zijn buik. Hij zakt op de grond in elkaar.

Peter begrijpt niet wat er gebeurt. Is dit een spelletje? Wordt er iets nagespeeld uit een film? Hij kijkt om zich heen om te zien waar het geluid vandaan is gekomen.

Als hij aan zijn vriend wil vragen of

die soms weet wat er aan de hand is, ziet hij hem vanuit zijn ooghoek wegrennen. Daarna ziet hij Tristan.

Tristan laat zijn geweer langzaam zakken en richt dan in Peters richting. Het enige dat Peter kan denken is: weg!

Alles gaat razendsnel. Hij laat de boodschappentassen met gehakt, pepers en broodjes uit zijn handen vallen en zet het op een lopen. *Ratatatatata* hoort hij weer, nu achter zich. De kogels vliegen om hem heen. Dan voelt hij hoe de koude stukjes metaal de achterkant van zijn armen raken, zich er met het volste gemak doorheen boren en aan de andere kant van zijn armen met bloed en al weer naar buiten komen.

Hij weet dat ik hem gezien heb, denkt Peter. Hij wil geen getuigen. Hij wil mij dood hebben. Hij komt achter me aan. Niet omkijken. Doorrennen. Peter heeft zijn slippers uitgetrapt om vaart te kunnen maken.

Tussen het Carmenplein en de Burgemeester Bruins Slotsingel is een fietssluis – drie strategisch geplaatste hekken tussen restaurant Pyramide en een flatgebouw – die moet voorkomen dat voorbijgangers niet al te veel vaart maken. Maar die hindernis kan Peter nu niet gebruiken. Niet stoppen, springen! denkt hij. Hij zet zich af met zijn ene been, en terwijl hij de lucht in gaat, hoort hij achter zich opnieuw: *ratatatata*. In zijn sprong voelt hij de kogels die waarschijnlijk voor zijn bovenlichaam waren bestemd in zijn bovenbenen dringen. Door zijn linkerbeen komt één kogel weer naar buiten. Een andere blijft zitten. Hij verliest zijn evenwicht en valt over het hekje. Doorgaan, denkt Peter. Niet blijven liggen. Lopen. Weg!

Ondanks de stekende pijn en het bloedverlies staat hij op en loopt een paar stappen verder, maar valt dan op de grond. Hij rolt naar rechts, naar een heg toe, achter de flat. Verstopten, denkt Peter.

Tristan is, toen Peter ging rennen, de trap naar het winkelcentrum opgelopen, die vrij uitzicht biedt op de fietssluis en de Burgemeester Bruins Slotsingel. Nu Peter bij de heg ligt, kan Tristan hem niet meer zien. Tristan loopt door naar de ingang van het winkelcentrum. Van achter de heg hoort Peter weer: *ratatatata*.

Dus móet hij weg – ondanks de pijn. Hij staat op en strompelt naar de Burgemeester Bruins Slotsingel. Hevig bloedend gaat hij op de weg staan. Links en rechts rijden auto's langs hem heen. Dan stopt er iemand.

Winkelcentrum de Ridderhof ligt op de grens tussen de wijken Ridderveld en Zegersloot, die in jaren zeventig en tachtig zijn gebouwd en vooral uit flats bestaan. Het zijn de meest multiculturele wijken van Alphen, volgens de gemeente. In Ridderveld heeft 24 procent van de inwoners geen Europese achtergrond. In Zegersloot is dat 22 procent.

In de Ridderhof zitten veel kleine winkels: boetiekjes, bloemenwinkels, een schoenmaker, een paar eetcafés en een tabakszaak. Ook de grotere ketens zijn vertegenwoordigd: Albert Heijn, C1000, Hubo, Schoenenreus, Pets Place en AKO. Op de hoek van de President Kennedylaan

en de Burgemeester Bruins Slotsingel ligt een bouwplaats waar twee supermarkten zullen verrijzen, een Aldi en een Hoogvliet.

Stel dat we 9 april 2011 om twaalf uur het dak van de Ridderhof halen en een satellietfoto maken. In het vizier van de satelliet zien we auto's de parkeergarage onder de Ridderhof in- en uitrijden. Er stappen mensen uit die de roltrap naar boven nemen, naar het centrale plein dat in de hoek van het L-vormige winkelcentrum ligt. Anderen zetten hun auto op de parkeerplaats en nemen dan de trap omhoog naar de ingang aan het Carmenplein, een rode schuifdeur door. Weer anderen nemen de voor rolstoelers gemaakte zigzag-opgang bij de hoofdingang aan de Troubadourweg. Ook zien we mensen de deur in- en uitlopen bij Albert Heijn. Ze duwen winkelkarretjes, hebben kinderen aan hun hand, rijden in hun scootmobie-

Peter begrijpt niet wat er gebeurt. Is dit een spelletje? Wordt er iets nagespeeld uit een film? Waar komt dat geluid vandaan?

len. Ze hebben volle boodschappentassen. Sommigen kennen elkaar, maken een praatje of steken hun hand op. Klokslag twaalf maakt de satelliet een foto. Klik.

Van de honderden mensen die we in beeld zien, kennen we er intussen een paar bij naam. Tristan van der Vlis staat op de stoep, vlak bij de ingang van de Ridderhof aan het Carmenplein. Niet ver van hem vandaan staat een donkergroene auto. Daarmee is hij vanaf de Wederikstraat, waar hij bij zijn ouders in een flat woont, met uitzicht op de Ridderhof, naar het Carmenplein gereden.

Onder aan de trap voor de ingang aan het Carmenplein staat Peter Onyegbari. Hij praat met een kennis uit Leiden.

Nadim Youssef staat voorovergebogen op het Carmenplein met zijn sleutel in het slot van de deur van zijn auto.

In het winkelcentrum, voor de glazen toonbank van visboer Topvis, zit Frans Deutekom in zijn scootmobiel. Hij wacht ►

► op drie lekkerbekken en drie haringen.

Achter in dierenwinkel Pets Place vult Max Verbeek het schap met hondenvoer bij.

In de parkeergarage zit Robert Grootenhuijs in zijn auto. Hij is net door zijn vrouw gebeld dat zijn broer bij hen thuis is aangekomen, voor een weekendje ontspanning.

Achter de toonbank van Tabakspecialzaak Van Leeuwen staat Mimi van der Zon. Er staan klanten voor haar toonbank. Een van hen komt zijn geluk beproeven bij de Lotto.

Sommige mensen in het winkelcentrum zullen vandaag een kant van zichzelf leren kennen die totaal nieuw voor ze is. Sommigen zullen getraumatiseerd raken. Anderen zullen de Ridderhof niet levend verlaten. Allemaal zullen ze vandaag een lotsverbondheid met elkaar krijgen, alleen omdat ze toevallig om twaalf uur in het winkelcentrum zijn. Maar dat weten ze op dit moment nog niet.

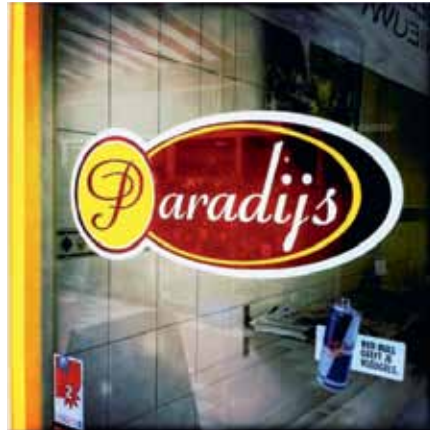
Het is de tweede keer in zijn leven dat de 42-jarige Nadim Youssef resoluut 'nee' zegt tegen zijn zeventienjarige zoon Mazloum. En dat terwijl de vraag zo alledaags en onschuldig is: "Zal ik meegaan naar de Ridderhof om boodschappen te doen?"

Maar Nadim ziet dat om de een of andere reden niet zitten. Misschien zit hij niet lekker in zijn vel. Voor zijn doen is hij vroeg wakker, deze zaterdag. Het is pas tien uur. Andere zaterdagen kan hij gerust tot één uur 's middags in bed blijven liggen.

Deze week heeft hij het elke dag laat gemaakt. De situatie in zijn geboorteland Syrië houdt hem aan de computer gekluisterd. Tot diep in de nacht volgt hij vanuit de flat op de vierde etage van het gebouw aan de Plutostraat op allerhande websites hoe de Syrische regering met demonstranten omgaat. Demonstranten met wie hij zich identificeert, omdat hij zelf ook altijd tegen het bewind van president Assad heeft gestreden.

Nadim is lid van de Syrische Al Wifaq-partij, die ijvert voor democratie. Als dichter en journalist is hij een bekend pleitbezorger van het vrije woord. Onder het pseudoniem Bekes Kurdagi (Bekes betekent 'alleen', Kurdagi 'van Koerdische bergen') heeft hij in allerhande kranten gepubliceerd.

Nadim woonde met zijn vrouw, Muzkim, en Mazloum in een villa in het

dorpje Afrin, het noordwesten van Syrië, zo'n vijftig kilometer van de grens met Turkije. Naast het schrijven dreef hij een meubelzaak en verkocht hij beltegoed.

Hij leefde daar in het volle besef dat hij gevaar liep. In 2004 werd er een aanslag gepleegd op de leider van de Al Wifaq-partij. Een ander prominent lid sneuvelde vervolgens door een welgemikt schot van een scherpschutter. Een vriend van hem overleefde ternauwernood een aanslag door van de vierde etage van een gebouw naar beneden te springen. Nadim wist dat ook hij op moest passen. "Hij ging altijd zo vroeg mogelijk van huis en kwam zo laat mogelijk weer terug," vertelt Mazloum. "Als er dan iets met hem gebeurde, zouden wij tenminste niet ook het slachtoffer worden."

Hoewel hij zijn zoon daardoor weinig zag, had Nadim een goede relatie met

Er breekt paniek uit. Mensen vluchten verder het winkelcentrum in. Anderen springen over de toonbank van de viswinkel.

Mazloum. De jongen kreeg antwoord op al zijn vragen, en zelden werd hij afgewezen. Tot vrijdag 9 september 2005; toen hoorde Mazloum voor het eerst 'nee' uit de mond van Nadim. Hij wilde de volgende morgen met zijn vader mee op de motor naar de winkel. Maar Nadim stond erop dat Mazloum, die toen twaalf was, thuis zou blijven.

Die nacht had Nadim vage geluiden rond het huis gehoord, maar hij was te slaperig om achterdochtig te worden. De volgende ochtend dronk zoals altijd een kopje koffie, rookte een sigaret en liep naar de open garage. Zijn motor stond buiten voor de deur. Hij slingerde zijn been over het zadel en draaide de contactsleutel om. Omdat de motor niet startte, deed hij het nog eens. En nog eens. Toen volgde er een gigantische knal.

Boven in de villa viel Mazloum uit zijn bed. Het huis schudde op zijn grondvesten. "Het leek wel aardbeving," zegt

Mazloum. Hij rende naar beneden, deed de deur naar de garage open en zag overal spullen op de grond. Daartussenin lag zijn vader, met bomscherven in zijn bebloede rug. Mazloum ging naast hem zitten. Nadim keek zijn zoon aan en zei: "Ik ga niet zomaar dood." Toen vroeg hij Mazloum om vrienden te bellen, die direct kwamen om hem naar het ziekenhuis te brengen. Daar werd zijn leven gered.

Om geen verdere risico's te nemen, vertrok Nadim vervolgens naar Libanon. Een maand later kwam ook zijn gezin over. In Beirut voelden ze zich veilig. Tot in juli 2006 de oorlog uitbrak tussen Israël en de Libanese Hezbollah-beweging. Mazloum herinnert zich nog goed hoe de helikopters overvlogen en de situatie steeds grimmiger werd.

Toen ze door de Nederlandse overheid werden uitgenodigd om als vluchtelingen hierheen te komen, maakten ze daar dankbaar gebruik van. Ze hadden al veel over Nederland gehoord van hun oom Hanif, die in 1994 ook om politieke redenen uit Syrië was gevlucht en die intussen in Leiden woonde. Mazloum had er als kind zelfs van gedroomd om in Nederland tandarts te worden. Die droom zou nu zomaar uit kunnen komen. Ze zouden er in elk geval veilig zijn.

Eerst werden ze opgevangen in Amersfoort, waar een tweede zoon geboren werd die ze Hanif noemden, naar zijn oom. Een half jaar later kregen ze een flat toegewezen in Alphen aan den Rijn, een plek vlak bij de grote steden, maar met vertrouwde dorpsrust.

Mazloum ging naar het vmbo om elektrotechniek te studeren, zijn moeder Muzkim kon bij een naaiatelier in Leiden aan de slag, en Nadim wilde zich verder ontwikkelen in de journalistiek. Hij werkte hard om zijn Nederlands bij te spijkeren, zodat hij deze zomer een journalistieke opleiding kon volgen.

Die plannen zullen vandaag bruut worden verstoord. Nadim is onder de douche gesprongen en heeft zich aangekleed. Daarna drinkt hij een kopje koffie en rookt hij een sigaret terwijl hij tussen Al Jazeera, Al Arabiya en de BBC zapt voor het laatste nieuws uit Syrië. Dan gaat hij de deur uit; hij wil met de auto sigaretten halen en even langs de brievenbus. Even verderop draait hij het Carmenplein op en parkeert zijn auto vlak bij de ingang.

Hij maakt een rondje en haalt Winston

480 sigaretten bij Tabakspecialzaak Van Leeuwen, waar Mimi van der Zon achter de toonbank staat. Als hij het winkelcentrum vervolgens verlaat, loopt voor hem een donkere man, Peter Onyegbari. Die blijft onder aan de trap stilstaan en draait zich naar een andere man toe. Nadim loopt hen voorbij. Bij zijn auto steekt hij de sleutel in het slot.

Dan hoort hij: *ratatatata*. De ruiten van zijn auto gaan aan diggelen. Op hetzelfde moment voelt hij pijn in zijn buik. "Aaaaaah," schreeuwt hij en zakt op de grond.

Nadim is in zijn borst, nek en armen geraakt. Acht kogels zijn z'n lichaam binnengedrongen. Zeven kogels gaan dwars door hem heen; een blijft er achter. Weg rust en veiligheid. Nadim zal dit niet overleven.

Tristan van der Vlis draait zich vervolgens naar Peter Onyegbari, die rent voor zijn leven. Hij schiet en schiet. Daarna gaat hij de trap op, het winkelcentrum in.

Het eerste dat de tachtigjarige Frans Deutekom doet als hij wakker wordt, is zijn kunstbeen aan zijn linkerstomp bevestigen. Dan kleedt hij zich aan en kamt zijn nog altijd zwarte haar achterover.

Hij doet de deur van zijn woning in serviceflat de Driehoorn open en haalt de krant, die beneden in zijn postvak zit. Frans loopt niet direct naar de lift; eerst waggelt hij op zijn karakteristieke manier naar het einde van de gang. Daar neemt hij de trap naar boven, om een etage hoger weer de gang uit te lopen. Dat gaat

De ruiten van zijn auto gaan aan diggelen en hij voelt een pijn in zijn buik. 'Aah,' schreeuwt hij, en hij zakt op de grond.

zo'n twee verdiepingen door, en dan pas neemt hij de trap naar de begane grond. Zo blijft zijn conditie enigszins op peil. Want als Frans iets belangrijk vindt, is het dat hij het ene been voor het andere kan blijven zetten.

Frans was al mank, door kinderverlamming, toen hij als jongen opgroeide in Rot- ►

► terdam. Toen de stad in mei 1940 door de Duitsers werd gebombardeerd, probeerde de tienjarige Frans net als iedereen in het Rotterdamse centrum aan het bommentapijt te ontkomen door naar een schuilkel-der te vluchten. In de paniek werd de kleine, manke jongen onder de voet gelopen. Zijn been raakte verbrijzeld.

Goede zorg was in die tijd niet voorhanden, hij belandde in een rolstoel. Pas op zijn 21ste vroeg een arts hem of hij zijn been niet wilde laten amputeren. Dan kon hij met een kunstbeen weer leren lopen.

“Toen dat been eraf was, ben ik gaan leven,” zou Frans later tegen zijn zoon Ben zeggen. Niemand moest het wagen om hem invalide of gehandicapt te noemen. Zelig, dat waren anderen misschien, maar Frans beslist niet.

Hij kon gewoon werken, eerst als bakker, later bij chocoladefabriek De Baronie in Rotterdam, waar hij decorateur was

Frans zit vast in zijn scootmobiel en kan niet snel wegkomen. Tristan richt zijn mitrailleur, kijkt hem aan en haalt de trekker over.

en met de hand krulletjes maakte op de chocoladebonbons. Toen die fabriek door een brand werd verwoest, kon hij zijn krullen blijven draaien in de nieuwe Baroniefabriek in Alphen aan den Rijn. Hij pakte zijn biezen en vertrok naar het Groene Hart.

Bij De Baronie leerde hij zijn eerste vrouw kennen, Alie van de inpak-afdeling. Na hun trouwen in 1957 kregen ze twee zoons, Bob en Ben.

Op zijn 57ste verloor hij zijn baan bij een reorganisatie. Hij ging met de vut, en toen Alie ziek werd verzorgde hij haar tien jaar lang, tot haar leven zo mensonterend werd dat ze besloten tot euthanasie.

Frans verkaste naar serviceflat de Drie-hoerne en kreeg een druk leven. Hij legde graag een kaartje, maakte overal een babbel-je en organiseerde de bingo. En hij leerde Riet Tonkens kennen, een vrouw van wie hij vlinders in zijn buik kreeg.

Toen hij op zijn 78ste met haar trouwde, in het Oude Raadhuis van Alphen, wijdde de lokale krant *alphen.cc* daar de voorpagina aan. Frans en Riet waren onafscheidelijk en gingen veel op reis in eigen land. Zoon Ben bracht hen overal naartoe, van Lunteren en Arnhem tot Groningen.

Tot november 2010 alles misging. Riet moest opgenomen worden in het ziekenhuis. Ze hield vol vast. Hartfalen. Frans bezocht haar dagelijks. Tussen Kerst en Oud en Nieuw mocht ze naar huis. Daar gleed ze uit in de douche en brak haar voet. Nu ze meer zorg nodig had, ging ze naar een verzorgingshuis in Haarlem, omdat alles in Alphen vol zat.

Frans maakt zich veel zorgen om zijn vrouw, maar dankzij zijn dagelijkse routine heeft hij de nodige afleiding. Ook deze zaterdag. Met zijn scootmobiel rijdt hij naar Ben, die in het centrum van Alphen woont. Onderweg doet hij boodschappen op de markt.

Om half elf belt hij bij zijn zoon aan voor een kopje koffie en een praatje met de kleinkinderen. Hij praat over het nieuws. Over de bezuinigingen die het kabinet wil doorvoeren. En over hoe het verder moet met Riet.

Na een uurtje vindt Frans het tijd om weer op huis aan te gaan. Maar onderweg wil hij nog even terug langs de markt voor een visje, zegt hij tegen Ben. Bij de viskraam, waar ze hem bij naam kennen, wordt hij niet gezien. “Waarschijnlijk wilde hij warme vis hebben,” vertelt zijn zoon. “Dat verkopen ze niet bij die kraam.”

Frans rijdt naar de Ridderhof. Als hij aankomt bij Topvis, vlak bij de ingang vanaf het Carmenplein, ziet Fahd Sakaqui hem al komen aanrijden. Fahds vader Baghdad staat in de hoek haring schoon te maken. Frans zwaait. “Drie schollen en drie haringen, zoals altijd?” vraagt Fahd. “Nee, vandaag niet,” zegt Frans. “Ik wil drie lekkerbekken.” Fahd gooit ze in de pan. Frans blijft op een afstandje van de toonbank staan, zodat hij makkelijk met zijn scootmobiel kan draaien.

Dan horen ze een salvo. *Ratatatata*.

Er komen mensen aanrennen. “Schieten, schieten,” zegt iemand. Er breekt paniek uit. Sommigen vluchten verder het winkelcentrum in. Anderen springen over de toonbank van Topvis heen of wurmen zich door de krap dertig centimeter brede ruimte tussen muur en toonbank om weg te komen. Baghdad

Bij de visboer in de Ridderhof

leidt ze via de trap naar beneden, waar de achteruitgang is. Ook belt hij 112.

De enige die dan nog voor de toonbank staat is Frans. Hij zit vast in zijn scootmobiel en kan zo snel niet wegkomen. Hij probeert zijn karretje achter een pilaar te rijden. Dan ziet Fahd, die achter een muurtje is gesprongen, hoe Tristan van der Vlis zijn mitrailleur op Frans richt, hem aankijkt en de trekker overhaalt. *Ratatatata*.

Tristan loopt koelbloedig door. Hij blijft schieten.

Max Verbeek staat achter in zijn winkel Pets Place het hondenvoer bij te vullen. Hij denkt aan de hockeywedstrijd

van zijn dochter Bo, waar hij die ochtend vroeg naartoe is geweest in Den Haag. Bo had prima gekeept! Het werd 1-0. Hij is trots op haar. Hij kijkt alweer uit naar vanavond, als hij naar de thuiswedstrijd ADO-Vitesse zal gaan.

Zijn vrouw, Nancy, heeft hem om kwart voor elf afgezet bij de winkel om even te kijken hoe het gaat. Hij heeft eerst de knaagdieren en de vissen gecontroleerd, nu is hij bezig met het voer.

Het is iets over twaalfen als hij gerinkel hoort. Max (44) denkt dat de stellingen bij de bloemenwinkel aan de overkant omvallen. Hij wil gaan helpen en loopt naar de ingang van zijn winkel. Bij iedere stap hoort hij meer commotie.

Vanuit het gangpad ziet hij een man moeizaam lopen, gebogen en met de handen op zijn zij. Max ziet bloed. “Schieten, schieten,” zegt de man en loopt door. Shit, flitst het door Max’ hoofd. Een afrekening. Een week eerder was er immers een afrekening geweest in de Broekhorst, hemelsbreed nog geen kilometer verderop.

Max loopt haastig naar buiten en ziet twee mensen liggen voor de Hans Textiel. Ter hoogte van de bakker staat Tristan van der Vlis met zijn wapens. Max maakt direct rechtsomkeer.

Voor de ingang van zijn winkel staat iemand. Max trekt hem naar binnen. Daarna gaat hij naar de knop van het ►

▶ rolluik en draait die om. Het luik gaat tergend traag naar beneden. Als tot Max' knieën is gezakt, ziet hij Tristans benen aan de andere kant. Straks schiet hij door het gat heen, denkt Max. Snel springt hij op het stapeltje bouwpakketten voor kat-tenkrabpalen naast de ingang. Door het raam kan hij schuin het winkelcentrum in kijken. Daar ziet hij Tristan van de zijkant. Hij ziet hoe de jongeman heel rustig het magazijn uit zijn wapen haalt en er een nieuw in doet.

Max' medewerkster gaat met de klanten naar achteren, maar één man blijft in de winkel achter. Hij roept: "Geef me iets hard. Ik wil iets hard! Doe het rolluik open."

Max begrijpt niet precies wat de man wil en zegt: "Pak maar wat je hard genoeg vindt, maar ik doe dat rolluik niet voor je open, gek. Er loopt een idioot met een mitrailleur!"

De 54-jarige Mimi van der Zon is lekker bruin en ontspannen van haar haarpunten tot aan haar tenen, zoals ze zelf zegt. Ze is net drie maanden in Spanje geweest, in het huis van Robert Grootenhuijs, haar baas. Grootenhuijs is sinds anderhalve week de voorzitter van de winkeliersvereniging.

'Ik moet naar buiten,' zegt de agent. 'Doe de deur open alsjeblieft. En pas jij op mijn zoontje?' Mimi laat de man gaan; het zoontje valt flauw.

Zijn bedrijf, ABP, maakt de Ridderhof schoon, hij is eigenaar van restaurant Kip & zo op het centrale plein en hij runt met zijn vrouw twee tabakszaken. Een daarvan is Tabaksspecialzaak Van Leeuwen, tussen de hoofdingang aan de Troubadourweg en het centrale plein van de Ridderhof. Mimi werkt daar al negen jaar.

Vanochtend heeft ze thuis, nog geen vijf minuten hier vandaan, op haar gemak een sigaretje gerookt en koffie gedronken. Ze houdt van de zaterdagse drukte. "Je knippert met je ogen en het is vijf uur,"

vindt ze. De ene na de andere klant komt binnen voor zijn vaste rookwaar. Tussendoor maakt ze een praatje, en vandaag vertelt ze aan iedereen hoe heerlijk ze het in Spanje heeft gehad. Net nog aan die aardige Syrische meneer die altijd Winston 480 rookt.

Ook Margriet ter Haar van Square Mode kent ze goed. Margriet geldt als de moeder van het straatje. 68 is ze, maar ze wil nog lang niet met pensioen, ze is te graag bezig is. "Margriet rookt als een ketter, dus die komt nogal eens langs." Gisteren zei ze zo iets wonderlijks tegen Mimi: "Tot later!" En daarna: "Ach, wie zegt er eigenlijk dat er een later is?"

Even na twaalf uur schrikt Mimi op van een rinkelend geluid. Springt er nou een raam? Terwijl ze naar voren loopt om te kijken, hoort ze gegil. Het komt haar kant op. Wat Mimi daarna doet, weet ze achteraf niet precies meer. Heeft ze direct de deur dichtgedaan, of eerst nog iemand naar binnen getrokken die voor de deur stond? Wel weet ze dat ze nog even heeft overwogen om met de klanten het hok in te gaan waar de kluis staat, maar iets in haar waarschuwt: nee, niet bij de kluis, je weet nooit! Dus kruipt ze met alle klanten achter de toonbank. Daar drukt ze het stille alarm in.

Dan belt ze haar man, Rob, en zegt: "Er wordt hier geschoten, maar ik heb niks." Vervolgens belt ze haar baas om hetzelfde te zeggen. Grootenhuijs was net iets voor twaalven naar zijn huis gegaan, driehonderd meter van de Ridderhof. Hij wilde zijn broer verwelkomen, die hij al anderhalf jaar niet had gezien. Hij reed precies weg op het moment dat Tristan begon te schieten. Na Mimi's telefoontje maakt hij terstond rechtsomkeer.

In de winkel vertelt een van Mimi's klanten dat hij een agent in burger is. Hij is net aangesteld en was met zijn zoontje boodschappen gaan doen in de Ridderhof. Hij doet een leren politiebade om zijn nek en zegt: "Doe de deur open, en wil je alsjeblieft op mijn zoontje passen?"

"Heb je wel een wapen?" vraagt Mimi. Dat heeft de agent niet. "Is het dan wel verstandig?" vraagt Mimi. "Ik moet," zegt de agent. Mimi laat hem gaan. Zijn zoontje spuugt van de stress op de grond en valt daarna flauw.

Een van Mimi's andere klanten zegt als ze gebukt achter de toonbank zitten: "Ik wil de Lotto spelen." Mimi pakt een loterijbiljet en doet het in de computer.

De klant wint niets. Achteraf zal ze niet begrijpen waarom die klant dat wilde en waarom zij hem hielp. "Maar ja, je moet iets."

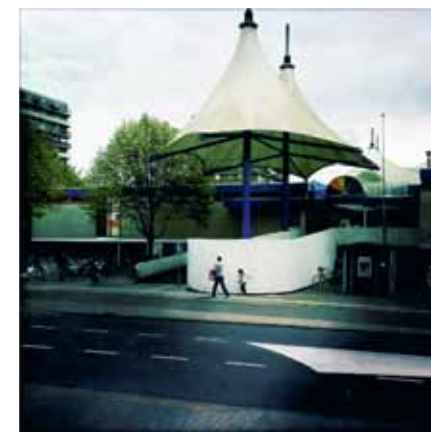
De man die bij Max Verbeek in de zaak om iets harders heeft gevraagd, blijkt een hoofdagent. Dat verandert de zaak. Als Tristan weg is, opent Max langzaam het rolluik. Samen gaan ze naar buiten. Overal liggen kogelhulzen en glas. Her en der liggen mensen op de grond.

Max gaat naar de reling van de roltrappen naar de parkeergarage. Hij belt 112 en vertelt wat er is gebeurd. Van achter de gesloten rolluiken van andere winkels hoort hij stemmen. Hij vangt op dat er misschien een tweede schutter is. Ook dat geeft hij door.

Max loopt achter de agent aan, die vooruit is gehold. Ter hoogte van Square Mode ligt een mitrailleur op de grond. Daar blijft hij staan. Het bereik van zijn winkeltelefoon gaat niet verder. Hij staat nu ook vlak bij het lichaam van Margriet ter Haar, de eigenares van Square Mode. Margriet had altijd cadeautjes voor Max' kinderen, Bo en Ebi. Pas nog kwam ze aanzetten met een ADO-sjaal. En eergisteren heeft Nancy nog bij haar in de winkel zitten kletsen bij een kopje koffie, denkt Max. Nancy! Meteen belt hij zijn vrouw en zegt: "Er is een schietpartij geweest. Ik ben veilig. Margriet is dood. Zet de tv aan. Als ik rustig ben, bel ik je terug." Daarna hangt hij op. Het is dan tien voor half een.

Wat er in het hoofd van Tristan van der Vlis omgaat, weten we niet. Toen niet, en nu niet. We weten nu alleen dat hij genoeg vergunningen heeft om vijf vuurwapens te mogen bezitten. Hij draagt er drie: een Ekog enkelloops (Smith & Wesson kaliber .22 Long Rifle), een pistool (Colt kaliber .45) en een revolver (Taurus kaliber .44). Het eerste is een semi-automatisch wapen. Het hoeft alleen voor het eerste schot geladen en gespannen te worden, daarna laadt het zichzelf en is het overhalen van de trekker voldoende om 25 kogels in vijf seconden af te vuren.

We weten dat hij een kogelwerend vest aanheeft. Dat hij met zijn vader regelmatig bij een schietbaan is geweest. Dat hij bij zijn ouders woont, in een flat met uitzicht op de Ridderhof. We weten dat hij in 2006 tien dagen in een gesloten inrichting opgenomen is geweest wegens suïcidale klachten. Dat er in zijn auto een

brief ligt waarin staat dat er explosieven liggen bij de andere winkelcentra in Alphen, en dat hij thuis een afscheidsbrief heeft neergelegd.

Tristan haalt de trekker keer op keer over. Nadim Youssef sterft. Peter Onyegbari wordt geraakt tijdens zijn vlucht. Frans Deutekom hangt levenloos in zijn scootmobiel. Constanze Boezaard (45) en haar man Michael (49) worden ook dodelijk getroffen en komen voor de Hans Textiel aan hun einde. Tristan raakt ook Margriet ter Haar (68), die vlakbij haar winkel, Square Mode, haar laatste adem uitblaast. Niet ver van de Albert Heijn, voor de ingang van een schoenenwinkel, wordt Alie van Doorn (91) door

Wat er in Tristans hoofd omgaat, weten we niet. We weten alleen dat hij genoeg vergunningen heeft voor vijf vuurwapens.

een fatale kogel in haar hoofd getroffen. Met elke stap die hij zet, brengt Tristan een wond aan. In het lichaam van gewone mensen. In winkelcentrum de Ridderhof. In Alphen aan den Rijn, en uiteindelijk in heel Nederland. Wonden kunnen genezen, maar de littekens blijven.

Voor kassa 2 van de Albert Heijn is het blijkbaar genoeg. Tristan pakt een pistool. En schiet zich door het hoofd.

Zodra het schieten is opgehouden, springt Fahd Sakaqui over de toonbank en rent naar Frans Deutekom, die in zijn scootmobiel hangt. Hij ademt nog, zij het moeizaam. Fahd ziet een gat in zijn jas met wat bloed eromheen. Fahd probeert hem op te tillen. Om hem over de toonbank te krijgen, zodat ze een ambulance kunnen bellen. Maar het is te laat. Frans Deutekom overlijdt. Aanvankelijk wordt bekendgemaakt dat hij een hartaanval heeft gekregen toen hij de schietpartij zag. Later blijkt dat de negen kogels in zijn buik hem het leven hebben gekost.

Na een tijdje hoort Mimi van der Zon dat Robert Grootenhuijs voor de deur ▶

Bij kassa 2 van de Albert Heijn

► van de tabakszaak staat. De schietpartij is voorbij. Ze kunnen tevoorschijn komen. Mimi doet de deur open. Ze kijkt het winkelcentrum niet in; ze wil de ravage niet zien. Het is haar te veel. Het enige dat ze wil, is veilig naar huis gaan.

Peter is door een een automobilist naar een huisartsenpost gebracht. Daar haalt een ambulance hem op en brengt hem naar het VU medisch centrum in Amsterdam.

Hij kan niet geloven dat hij dit heeft meegemaakt. Drie dagen eerder is hij vroeg teruggekomen uit Nigeria, waar hij bij zijn familie in Lagos logeerde. Vanwege de gespannen sfeer door de naderende

verkiezingen voelde hij zich als politiek vluchteling niet veilig en vloog hij een maand eerder terug dan de bedoeling was geweest.

In het ziekenhuis trekt de film van zijn leven aan Peters oog voorbij. Alsof zijn hersens nu pas doorkrijgen dat het kantje boord is geweest.

Eerder deze dag heeft hij zijn zoontje Neil zien voetballen, en nog verbazingwekkend goed ook. Daarna is hij naar de Ridderhof gegaan. Hij had zin in lekker scherp eten en had madame jeanettes gehaald bij de groenteboer.

Alsof zijn hersens vertraagd doorkrijgen dat het kantje boord is geweest, ziet Peter in het ziekenhuis de film van zijn leven aan zijn oog voorbijtrekken. Beelden van zijn jeugd in Nigeria. Van zijn ouders. De aankomst in Nederland. De ontmoeting met zijn vrouw, Ellen. Hun huis in Alphen aan den Rijn. De geboorte van hun dochter, Samira, de geboorte van Neil. Dan valt Peter in slaap. Hij zal het kunnen navertellen. |